

31.5.2021

Viite: VN/6185/2021 – PELASTUSLAIN UUDISTAMISEN ESISELVITYSHANKKEEN MUISTIOT

Suomen Sopimuspalokuntien Liitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Sopimuspalokuntatoiminta muodostaa keskeisen osan Suomen pelastustointa, ja sen tehtävänä on kansalaisten arkiturvallisuuden edellyttämien kiireellisten palveluiden tuotannon takaaminen tasapuolisesti koko valtakunnan alueella. Meneillään olevassa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen uudistuksessa pelastustoimi on tarkoitus siirtää osaksi uusia hyvinvointialueita, ja nyt suunnitteilla olevan pelastuslain uudistaminen ensisijaisesti liittyy kyseiseen uudistukseen. Samassa yhteydessä on kuitenkin tarkoituksenmukaista tarkistaa pelastuslain muitakin sellaisia kohtia, joiden tarkistaminen on jokseenkin yksinkertaista mutta kiireellisyys sen sijaan suuri. Ottamatta kantaa varsinaiseen kiireellisyyteen tulemme kommentoimaan sellaisia esiselvityshankkeen jaostojen raporteissa ilmenneitä seikkoja ja ehdotuksia, joilla nähdäksemme on vaikutusta nimenomaan sopimuspalokuntatoimintaan.

Ennen jaostojen raporttien yksityiskohtaista käsittelyä esitämme kuitenkin näkemyksemme myös laajemmasta näkökulmasta eli pääministeri Marinin hallitusohjelmaa lainaten tarkastelemme ”sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä pelastuslaitosten kumppanina” ja ”niiden nykyiset ja tulevaisuuden haasteet sekä erityispiirteet tunnistaen” jonkin verran kokonaisvaltaisemmin kuin mitä esiselvityshankkeen jaostojen pykäläkohtaisesta läpikäynnistä suoraan ilmenee. Samalla painotamme, että sopimuspalokuntatoiminta elää eräänlaisessa murroskaudessa, jossa pelastustoimen hallinnollinen siirtyminen alueellisesta pelastustoimesta hyvinvointialueen pelastustoimeen on ainoastaan osa.

Ruohonjuuri- eli yksittäisen sopimuspalokunnan tasolla hallinnollinen muutos ei välttämättä tuo kovinkaan suurta muutosta, edellyttäen, että sopimuspalokuntatoimintaa varten varatut yhteiskunnan resurssit eivät vähene (lisäresurssitarpeen arviointi on esitetty toisessa yhteydessä). Sen sijaan yhteiskunnan muu rakennemuutos mm. väestön ikääntymisen ja maaltamuuton muodossa, kansalaisten yleisen turvallisuustietämyksen laimentuminen sekä asenteiden painopisteen siirtyminen kyläyhteisöllisyydestä ”minä”-keskeisyyteen ovat tekijöitä, jotka selkeästi kuuluvat luokkaan ”nykyiset ja tulevaisuuden haasteet” erityisesti sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuuden kannalta. Näin ollen sopimuspalokuntien kenttäväki tässä vaiheessa odottaa yhteiskunnalta ensisijaisesti konkretiaa, jossa keskeiseen asemaan nousee kolme teemaa:

1. Sopimuspalokuntatoiminnan selkeä tunnustaminen Suomen pelastustoimen rakenteellisena osana kaikilla maantieteellisillä alueilla.

Sopimuspalokuntatoiminta ei ole mikään valinnainen optio vaan keskeinen osa yhteiskunnan kiireellisen avun tuotantokoneistoa, ja tämä tulee yhteiskunnan yksiselitteisenä tahtotilana heijastua myös pelastuslaissa. Ainostaan sitä tosiasiaa tunnustamalla ja sen mukaan konkreettisesti toimimalla voidaan sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta varmistaa.

2. Yksittäisen sopimuspalokuntalaisen oikeudellisen aseman määrittäminen yksiselitteiseksi siten, että kaikki osapuolet "ilman tapauskohtaista arviointia" tietävät, missä kulkee vastuu- ja oikeusrajat.

3. Pelastuslain käsitteistön yksiselitteisyys, jotta tiedetään mistä oikeasti puhutaan. Tämän kohdalla ovat esiselvitysjaostotkin ansiokkaasti ottaneet kantaa, mistä alempana tarkemmin.

Vaikka tässä lausunnossa pitäydymme yksittäisten pykälien kirjauksista, ehdotamme näin ollen kuitenkin, että pelastuslain 2 §:n ja 2a §:n väliin kirjataan alla oleva näkemys auki siten, että kaikki osapuolet päättäjistä, keskivertokansalaisesta ja yksittäiseen palokuntanuoreen saakka sen ymmärtävät, ottaen huomioon, että lakiteksti ei ole vain toiminnan ohjenuora vaan mitä suuremmassa määrin myös "valistus- ja markkinointikanava":

"Suomen pelastustoimen suoritusportaana on pelastuslaitokset, joissa on päätoimista ammattihenkilöstöä ja sivutoimista sopimushenkilöstöstä.

Pelastuslaitokseen nähden sivutoimiset ovat suorassa työsuhteessa tai yhteisösopimuksen kautta epäsuorassa työsuhteeseen verrattavassa suhteessa.

Pelastuslaitos vastaa työnantajavelvoitteiden täyttämistä alempana määritettyyn pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön osalta, ellei muulla tavalla ole erikseen sovittu."

Nähdäksemme yllä olevan kaltaisella kirjauksella, joka sinänsä kuvaa alan tosiasiallista tilannetta, ja jonka kustannusvaikutukset näin ollen jäävät varsin vähäisiksi, voidaan yksinkertaisesti ratkaista yllä mainitut nykylainsäädännössä ilmenevät ongelmakokonaisuudet 1...3 ja siten osaltaan myötävaikuttamaan sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuuden turvaamiseen esimerkiksi siten, että paloasemaverkosto hallitusohjelman mukaisesti myös käytännön suoritustasolla kattaa koko valtakunnan.

Seuraavassa tarkastelemme esiselvitystyön jaostojen raportteja yksitellen siltä osin, kuin arvioimme niillä olevan suoraa relevanssia nimenomaan sopimuspalokuntatoiminnan kannalta.

Pelastustoiminta -jaosto:

Kannatamme 2a §:n määritelmien selkeyttämistä siten kuin asiaa pohtinut aikaisempi työryhmä on linjannut. Ainoastaan selkeiden määritelmien avulla voidaan poistaa niitä aivan tarpeettomia tulkinnanvaraisuuksia, jotka ovat nykyisen lain voimassaolon aikana vaikeuttaneet sopimuspalokuntatoiminnan eri

osa-alueiden ymmärtämistä ja tosiasiallista kehittämistä aidon kumppanuuden puitteissa.

32 §:n osalta toteamme, että pelastustoiminnan sisällön määrittäminen on keskeisessä asemassa ei ainoastaan päivittäisen toiminnan rajanvetojen osalta vaan myös esim. työturvallisuuden ja erityisesti vakuutusturvan kannalta. Jaoston sinänsä ansiokkaiden muutosten lisäksi esitämme siksi, että vielä tarkistettaisiin sellaisia pelastustoiminnan operatiivisia osa-alueita kuten palokuntakoulutus yleisesti, sopimuspalokuntalaisen kunnan ylläpitämiseen tähtäävät toimenpiteet, kiireelliset myrskyvauriot sekä villieläinten pelastaminen. Koulutus ja kunnan ylläpitäminen ovat henkilökohtaisia palokuntatoimintaan liittyviä toimintoja. Moni sopimuspalokunta taas suorittaa erilaisia yleisesti hälytystehtäväläitteisiä tehtäviä, joiden kiireellisyysaste kuitenkin vaihtelee. Käytäntö on osoittanut, että erityisesti vahinkotilanteissa on käytännön rajanveto joskus ollut ongelmallista. Selkeät puitteet ovat osa suoritusportaan henkilökohtaista perusturvallisuutta ja esimiesten vastuun kuvaajia.

Jaoston esitystä 33 §:n osalta pidämme tarkoituksenmukaisena, mutta toteamme kuitenkin, että pelkkä ohjeistus ei lisää käytännön vahvuuksia, ellei siihen samalla liity myös vastaavaa resurssilisäystä. Ilman lisäresurssia ohjeistuksen kiristäminen saattaa toimia päinvastaisesti eli vastuun lisäyksen myötä olla omiaan karkottamaan mahdollisia henkilöresursseja.

Pelastustoiminnan johtamisen osalta kannatamme jaoston esitystä 34 §:n kehittämiseksi ja johtamisen eri tasojen määrittämiseksi. Koska ilmaisu ”voi kuitenkin tilapäisesti johtaa” antaa keskivertokansalaisille ja osin muillekin virheellisen kuvan arkitodellisuudesta suuressa osassa maata esitämme, että kyseinen problematiikka avataan syvemmälle ja että pelastustoiminnan johtamista kuvataan laissakin juuri niin monitasoisena kuin se todellisuudessa käytännössä on ja kaiken järjen mukaan tuleekin olla.

Pidämme tuki tarkoituksenmukaisena, että viime käden ylin vastuu pelastustoiminnan johtamisesta säilyy viranhaltijalla, mutta toisaalta on tärkeätä, että käytännön johtamista tilannepaikalla ei vaaranneta epäselvän lainsäädännön, muodollisten valtuutusten puutteen, heikkojen viestiyhteyksien, tosiasiallisen kiireen tai jonkun muun syyn takia. Näin ollen pelastustoiminnan johtamisrakennetta on syytä muodostaa sellaiseksi, että myös alemman tason johtajalla aina on tilanteen vaatimat resurssit ja valtuudet käytettävissään. Kyse silloin ei ole ”tilapäisyydestä” vaan johtamisrakenteen tarkoituksenmukaisesta ominaisuudesta.

Pelastuslain 36 § osalta jaoston näkemys jää jossain määrin suppeaksi, ja asiaa on tässäkin syytä avata lainsäädännössä hieman laajemmin. Olemassa olevan lainsäädännön puitteissa käytännössä tilannepaikan johtajana toimivalla sopimuspalokuntalaisella on tuki esim. muodollinen oikeus murtaa palavan asunnon oven, mutta kotirauhan rikkomiseen eli astuminen eteiseen ei ole muodollisia valtuuksia ilman asukkaan kutsua tai viranomaisen määräystä. Ei se asia ole käytännön työtä yleensä juurikaan häirinnyt, mutta muodollisesti olisi tarkoituksenmukaista saattaa lainsäädäntöäkin vastaamaan arkitodellisuutta. Edellä olevaan viitaten kannatamme jaoston näkemystä siitä, että tilannepaikalla tulisi johtajalla olla oikeus määrätä paikalla olevia sivullisia avustamaan, mutta emme samoista syistä tue ajatusta, että tällainen oikeus edellyttäisi yhteyttä viranhaltijaan. Tuki tämäkään asia ei ole käytännössä yleensä muodostanut ongelmaa, eli jos paikalla oleva työkykyinen henkilö kieltäytyy auttamasta niin

hänen työpanostaan ei todennäköisesti pystyisi muutenkaan käytännössä hyödyntämään. Sen sijaan asialla on merkitystä, jos vahinko sattuu ja muodollisia vastuita joudutaan selvittämään.

Tässä yhteydessä muistutamme siitä, että tilannepaikan johtaja jo nykyisen lain 34 §:n mukaan toimii virkavastuulla.

Jaoston huomautus julkisen vallan käytöstä esim. tarkastus- ja valvontatoiminnassa ei asiallisesti liity 36 §:ään, joten emme tässä kohdassa asiaa kommentoi.

Terminologian selkeyttämiseksi esitämme tässä yhteydessä, että käsiterypä ”öljyvahinko ja aluskemikaalivahinko” (36 a §) korvattaisiin käsitteellä ”ympäristövahinko”, jonka määrittäminen olisi muiden määritelmien joukossa.

Henkilöstön toimintakyvyn osalta toteamme jaoston esityksestä (39 §) että asia on syytä pohtia varsin tarkoin. Pelastusalalla tavaksi tullut fyysisten ominaisuuksien painottaminen ei ole kaikilta osin ongelmaton eikä aina tarkoituksenmukaistakaan. Fyysisen kunnan painottaminen lakitasolla siten ei ole niinkään perusteltua, vaan sen sijaan olisi syytä painottaa henkilökohtaista toimintakykyä yleisellä tasolla kunkin henkilön tehtävää ja paikallisia olosuhteita huomioiden. Näin välttyttäisiin esim. ajoneuvojen kuljettajien tai muun erikois- tai tukihenkilöstön karsiutumista jo palokuntauran alkumetreillä sellaisilla seikoilla, joille ei ole osoitettavissa konkreettista tarvetta tai konkreettisen yleisen riskin olemassaoloa.

Käytännössä on osoittautunut, että nykyisen pelastuslain 52 § on monella pelastustoimen alueella jäänyt lähinnä hartaaksi toivomukseksi. Näin ollen kannatamme jaoston esitystä, että pelastuslaitoksille osoitetaan jo lakitasolla aktiivisempi rooli sopimuspalokuntatoiminnan kehittämisessä. Sopimuspalokuntatoiminta on merkittävä kansallinen operatiivinen resurssi sekä normaali- että poikkeusoloja ajatellen, sosiaalisesta ja valistuksellisesta näkökulmasta puhumattakaan, ja sen jatkuvuuden vaaliminen tulee olla kaikkien eikä yksinomaan vain palokuntien omalla vastuulla.

Terveystarkastusten osalta jaosto esittää (53 §) kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien terveystarkastusta, mutta sitten rajaa tarkastusten ulkopuolelle ”sivutoimiset” ja ”tuki- ja huoltotoimintaan osallistuvat”. Jaoston perusajatus on kannatettava mutta sen sijaan ilmaisutapa ei ole omiaan selkeyttämään nykyistä jokseenkin sekavaa tilannetta.

Ensinnäkin käsitteestä ”sivutoiminen” tulisi luopua siltä osin kuin sillä pyritään tarkoittamaan yksinomaan henkilökohtaisen sopimuksen piirissä olevia. Toteamme, että käsite ”sivutoiminen” sinänsä käsittää kaikkia sellaisia työntekijöitä, joille palokuntatyö ei ole päätoimi (kts. esim. Nykysuomen Sanakirjan määritelmiä), ja tämän olemme huomioineet ylempänä olevassa esityksessämme lain 2 § ja 2 a §§:n väliin sijoitettavasta osuudesta. Se seikka, että suorassa työsuhteessa pelastuslaitokseen olevien henkilöiden terveystarkastus kuuluu tavanomaisen työterveyshuollon piiriin, ei ole pätevä peruste kyseisen henkilöryhmän jättämiselle pois pelastuslain yleisestä terveystarkastusvelvoitteesta, oloinkin, että nimenomaan sillä palokuntalaisryhmällä asiat ovat yleensä paremmin hallinnassa kuin niillä palokuntalaisilla, joille työsuhteen mukaisesti ”työsuhdetta” ei ole osoitettavissa. Jaosto onkin 56 §:n yhteydessä ansiokkaasti ottanut kantaa terminologiaan, joka näkemyksemme mukaan tulisi nostaa kategoriasta 3 kategoriaan 1 (kts alempana).

”Tuki- ja huoltotoimintaan” osallistuvat taas muodostavat varsin epämääräisen ryhmän, jonka sulkeminen ilman selkeätä perustetta työterveyshuollon ulkopuolelle on omiaan aiheuttamaan käytännön tulkintavaikeuksia. Lähtökohtaisesti työterveyshuollon piiriin pitää saattaa kaikki ne henkilöt, jotka tavalla tai toisella kantavat osuutensa pelastustoimintaan, olkoon se sitten konkreettista sammutus- tai pelastustyötä tai sitä tukevia toimenpiteitä. Sen sijaan on toki perusteltua erikseen arvioida, mitä ovat työterveyshuollon konkreettiset tarpeet eri tehtävien suoritusta ajatellen.

Jaosto kiinnittää (54 §) sinänsä ansiokasta huomiota työturvallisuuslain soveltamisen ongelmiin, mutta jättää ongelman keskeisen ytimen eli vastuutahon määrittelemättä. Tämä problematiikka on leimannut keskustelua koko alueellisen pelastustoimen aikana, eikä yksiselitteistä ratkaisua ja lopullista vastuutahoa ole voimassa olevan lainsäädännön puitteissa tahtonut löytyä. Tähän olemme ylempänä (kts. 2 § ja 2 a § välille asetuvaksi ehdotettu osio) ottaneet kantaa, koska nähdäksemme viime käden vastuu työturvallisuudesta ja työterveyshuollosta tulee pääsääntöisesti olla pelastuslaitoksella, jonka vastuualueelle sopimuspalokunnankin työn tekeminen kuuluu ja jonka johdon ja valvonnan alaisuudessa työ lain mukaan ensisijaisesti tehdään. Pääsäännöstä sallittakoon poikkeuksina ne tapaukset missä yhteisesti on sovittu, että muodollisen työntantajavastuuseen verrattava vastuu kuuluu esim. palokuntayhdistykselle.

Jaosto siis ottaa 56 §:n kohdalla ansiokkaasti kantaa termistöön samaten kuin koulutukseenkin. Nähdäksemme jaoston esityksiä tulisikin nostaa kiireellisyyskategoriasta 3 kategoriaan 1.

Jaosto myös ottaa ansiokkaasti kantaa tiedonsaantitarpeeseen ja salassapitovelvollisuuteen, joka koskee sekä viranhaltijoita että soveltuvin osin sopimuspalokuntiaakin. Nähdäksemme sekä osoite- että varotiedot ovat sellaisia tietoja, jotka salassapitosäännöksiensä puitteissa pitäisi välittää myös kohteeseen hälytetylle sopimuspalokunnalle. Vaikka sopimuspalokuntien suorittama ensivastetoiminta ei sinänsä kuulu pelastuslain piiriin, niin erityisesti siinä mutta myös muuten on kohdetietojen tarpeeton salaaminen hälytysvaiheessa aiheuttanut selviä tarpeettomia viiveitä ja turvattomuutta sekä autettavien että auttajien keskuudessa. Tässä yhteydessä voitaisiin ajatella, että sopimuspalokunnan henkilöiden salassapitovelvollisuuteen kiinnitettäisiin enemmänkin huomiota.

Varautuminen poikkeusoloihin ja väestösuojelu -jaosto:

Toteamme, että raportti käsittää 49 sivua hyvin perusteltua painavaa tekstiä, josta alempana muutama huomio sopimuspalokuntatoiminnan näkökulmasta (siitä huolimatta, että käsitettä sinänsä ei raportissa mainita):

Kannatamme käsitteen ”onnettomuus” laajentamiseksi kattamaan myös käsitettä ”muu vaara”. Samaten kannatamme pelastustoimen tilannekuvan parantamiseen ja varautumistehtävärekisterin yhtenäistämiseen tähtääviä esityksiä. Tuemme myös ajatusta, että pelastustoimen materiaalivarautuminen olisi tehostettava.

Jaoston raportti antaa aihetta tarkastella nykyistä palokuntasopimusrakennetta tarkemminkin. Pääsääntöisesti sopimuspalokunnan hälytystoiminta on

luonteeltaan "lyhytaikaista", eli palokunta asettaa tietyn ajan puitteissa tietyn henkilöstöresurssin yhteiskunnan käyttöön. Lähtökohtaisesti yksittäinen palokuntalainen on tällöin käytettävissä sillä olettamuksella, että tehtävä on ajallisesti jokseenkin rajallinen, ja että kotiin tai työpaikalle yleensä pääsee muutaman tunnin kuluttua, kun työ on tehty. Yksittäisissä tapauksissa sopimuspalokunta on yleensä pystynyt järjestämään vuoronvaihtojakin, mutta vaikka palokuntasopimuksissa ei ole suoranaista mainintaa niin olettamuksena on, että työ on jokseenkin lyhytaikaista.

Tilanne muuttuu olennaisesti, jos esim. ympäristöonnettomuus tai vaikkapa poikkeukselliset olot vaativat sopimuspalokunnalta pitempiaaikaisempaa sitoutumista tehtävään. Esim. viikon kestävä jatkuva tehtävä ei ole nykyisissä palokuntasopimuksissa ollut keskustelun aiheena, ja olettamuksemme on, että useimmilla sopimuspalokunnilla ei ole ilman erityisjärjestelyitä valmiutta asettaa sopimushenkilöitä "jatkovasti" yhteiskunnan käyttöön. Näkisimme, että nyt olisi oikea hetki tämänkin asian ottamiseksi keskustelun alle.

Pitkällä tähtäyksellä oletamme, että sopimuspalokunnilla olisi enemmänkin annettavaa yhteiskunnan poikkeusolojen turvaamiseen kuin vain se, että osa sopimuspalokuntalaisista saattavat olla vapautettuna asepalvelusta. Tähän liittyen toteamme, että kyseiseen vapautumismenettelyyn tulisi edellyttää asianomaisen henkilön suostumusta.

Sopimuspalokuntien aktiivisempi ja tehokkaampi hyödyntäminen poikkeuksellisia oloja varten näyttäisi edellyttävän laajempaa pohdintaa, joten tässä vaiheessa tyydymme vain tuomaan asia periaatetasolla keskusteluun.

Onnettomuuksien ehkäisy- ja valvonta -jaosto:

Jaoston raportti ei niinkään koske sopimuspalokuntatoimintaa, joten tyydymme nostamaan muutaman seikan yleisellä tasolla esille:

Lakiin tai asetukseen olisi syytä kirjata, että yli-ikäiset palovaroittimet tulee uusia tai asianmukaisesti huoltaa. Samaten niiden puute tulisi määrätä rangaistavaksi.

Yleisesti toteammekin, että sanktiot joskus näyttäisivät olevan tehokkaampi keino kuin pelkkä valistus, kun tavoitteena on puutteen korjaaminen.

Siihen liittyen toteamme, että palotarkastusten siirtyminen enenevässä määrin itsevalvontaan toki on tuonut viranomaistoiminnalle helpotuksia ja kuntalaisillekin ehkä omatoimista turvallisuuden parantamista, mutta että fyysinen palotarkastus silti lienee varsin tehokas keino sekä puutteiden korjaamiseen että asenteiden muokkaamiseen erityisesti niissä tapauksissa, missä omavalvonta ei välttämättä toteudu siten kuin on ajateltu. On esitetty, että onnettomuuksien lisääntymisen painopiste siirtyy työikäisistä ikääntyneen väestön siihen osaan, jolla heikentynyt toimintakyky lisää riskejä. Verrattuna fyysiseen palotarkastukseen tämän väestöryhmän tavoittaminen omavalvonnan keinoin on haasteellista.

Edelleen toteamme, että käytännössä on ilmennyt puutteita sekä pelastusteiden mitoituksessa että poistumisturvallisuuden osalta etenkin muutostöissä. Voisi myös harkita paloriskiasumisen (42 §) ilmoitusvelvollisuuden ulottamista selkeämmin myös sopimuspalokunnille. Tässä yhteydessä toteamme taas kerran, että sopimuspalokuntien käyttöä tarkastuksien ja valvonnan tukena olisi syytä arvioida tarkemmin kuin vain toteamalla, että sellaisia tehtäviä ei saa

perustuslaillisista syistä sopimuspalokunnille antaa. Siinä kyseessä ei ole viranomaisvaltuuksien tai pakkokeinojen käyttö vaan käytettävissä olevan tietoa ja arvostusta omaavan henkilöresurssin käyttäminen mahdollisimman tehokkaasti yhteiskunnan hyväksi.

Toteamme, että sopimuspalokuntien henkilöstön piirissä löytyy paljon osaamista sekä eri siviilisektoreista että pelastusalasta. Näin ollen sopimushenkilöstön valjastaminen myös muuhun kuin operatiivisiin tai valistuksellisiin tehtäviin olisi selvästi yhteiskunnan kokonaisresurssien hyödyntämistä, kunhan lailliset puitteet toiminnalle määritetään nykyistä hieman väljemmin ja toiminnan rajat harkitaan hieman tarkemmin.

Lain rakenne ja yhteiset säädökset -jaosto:

Nähdäksemme ylimpänä mainitut 2 § ja 2 a §:n väliin tarkoitetut teemat 1...3 ja esitys niiden kirjaamiseen pykälämuotoon ensisijaisesti kuulunevat tämän jaoston piiriin.

Lopuksi

Kaiken kaikkiaan jaostot ovat tehneet hyvää työtä ja ansiokkaasti analysoineet nykyisen pelastuslain kaikkein heikommät kohdat. Sen sijaan on pelastustoimen kokonaisvaltainen tarkastelu jäänyt jossain määrin taka-alalle, koska sellaiseenhan kuuluisi myös pelastustoimen vaihtoehtoisten järjestelymallien arviointi ainakin yleisellä tasolla. Nykyisen pelastuslain pohjaksi toki aikanaan katsottiin malleja joistakin muista maista, mutta jostain syystä joitakin lähimpänä Suomen pelastustointia olevia maita kuten Saksa ja Itävalta jätettiin vertailusta pois. Ottaen huomioon, että maamme pelastustoimi ainakin toistaiseksi perustuu vahvasti sopimuspalokuntien toimintaan, olisi nyt perusteltua katsoa, onko muitakin malleja edes teoriassa ajateltavissa. Ellei näin ole asian laita olisi syytä varsin tarkasti arvioida nykyiseen sopimuspalokuntatoimintaan vaikuttavia tekijöitä ja jatkuvuuden uhkia. Tämä ei liene muuten kuin varsin yleisellä tasolla mahdollista nyt meneillään olevassa pelastuslain muutoksessa, mutta asiaan on syytä kiinnittää vakavaa huomiota seuraavassa vaiheessa. Näin ollen esitämme, että päähuomio kiinnittyisi yllä mainittujen teemojen 1...3 ratkaisemiseen.